

1 רמב"ם יד החזקה הלכות איסורי ביהה פרק יב

(א) ישראל שבעל עכו"ם משאר האומות דרך אישות או ישראליות שנבעלה לעכו"ם דרך אישות הרי אלו לוקין מן התורה שנאמר לא תתחנן בס בתק לא תנתן לבנו ובתו לא תחק לבنك אחד שבעה עממין ואחד כל אומות באיסור זה וכן מפורש על ידי עזרא אשר לא נתן בנותינו לעמי הארץ ואת בנותיהם לא נkeh לבניינו:
(ב) ולא אסורה תורה אלא דרך חתנות אבל הבא על הכותנית דרך זנות מכין אותו מכת מרדות מד"ס גזירה שמא יבא להתחנן ואמ' ייחדה לו בזנות חייב עליו משום נדה ומשום שפחה ומשום כותנית ומשום זונה ואמ' לא ייחדה לו אלא נקראות מקרה איינו חייב אלא משום כותנית וכל חייבין אלו מדבריהם:

2 ספר החינוך - מצוה תפכו

ואיסור זה יהיה דоказ כשהוא מיחדה לו לאשה, אבל הבא על הגויה דרך מקרה כאדם הבא על זונתו, שלא בפרהסיא, אין זה אלא איסור דבריהם, והוא איסור נשג"ז המוזכר בעבודה זורה [שם]:

3 רמב"ם יד החזקה הלכות איסורי ביהה פרק יב

(ה) ואין הקנא רשי לפגוע בהן אלא בשעת מעשה כזרמי שנאמר ואת האשה אל קבתה אבל אם פירש אין הורגין אותו ואם הרגו נהרגו עלייו ואם בא הקנא ליטול רשות מב"ד להרגו אין מוריון לו ואע"פ שהוא בשעת מעשה ולא עוד אלא אם בא הקנא להרוג את הבועל ונשפט הבועל והרג הקנא כדי להציל עצמו מידו אין הבועל נהרג עליו והבא על בת גור ונשב אין הקנא פוגעים בו אבל מכין אותו מכת מרדות:
(ו) לא פוגעו בו קנאים ולא הלקווה ב"ד הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת שנאמר כי חלל יהודה קדש יי' אשר אהב ובעל בת אל נכר יכרת יי' לאיש אשר עונה ער ועונה אם ישראל הוא לא יהיה לו עיר בחכמים ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו מגיש מנהה ליי' צבאות הנה למדת שהowell כותנית כאלו נתחנן לעכו"ם שנאמר ובעל בת אל נכר ונקרא מחלל קדש ה':
(ז) עון זה הע"פ שאין בו מיתה ב"ד אל יהיו קל בעיןך אלא יש בו הפסד שאין בכל הערים כמו בנו שעון מהן העורה בנו הוא לכל דבר ובכל ישראל נחשב הע"פ שהוא מזר והבן מן הכותנית איןו בנו שנאמר כי יסיר את בןך מאחרי מסיר אותו מהיות אחורי יי':
(ח) ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילנו הקב"ה מהם ולשוב מאחורי יי' ולמעול בו:

4 כל חמדה

5 שׁו"ע אה"ע סימן טז

(א) ישראל שבעל עובדת כוכבים, דרך אישות, או ישראליות שנבעלה לעובד כוכבים (דרך אישות), הרי אלו לוקין מן התורה, שנאמר: לא תתחנן בס (דברים ז, ג) (ויש חולקין זהה). אבל הבא על העובדת כוכבים דרך זנות, במרקחה, חייב עליה מדרבנן משום עובדת כוכבים ומשום זונה והוא ומcin אותו מכת מרדות. ואם ייחדה לו בזנות, חייב עליה מדרבנן משום נדה, שפחה, עובדת כוכבים, זונה. ואם היה כהן, אפילו בא עליה דרך מקרה לוקה לוקה מן התורה משום זונה (ויקרא כא, ז):
(ב) הבא על העובדת כוכבים, אם לא פגעו בו קנאים ולא הלקווה בית דין, הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת, שנאמר: כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר (מלאכי ב, יא) יכרת ה' לאיש אשר עונה ולא יהיה לו ער ועונה (מלאכי ב, יב) אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים: הגה - ועון זה יש בו הפסד שאין בכל הערים, שבנו הבא מן השפחה ומון הכותנית איןו בנו, משא"כ בשאר עריות (טור בשם הרמב"ם).
הבא על העובדת כוכבים בפרהסיא, שדין שקנאים פוגעים בו, כמו שיתבאר בחושן המשפט סימן תפ"ה, הוא בכלל עריות ודינו ליהרג ולא יעבור (ב"י בשם אח בשם הרמב"ם), כמו בשאר עריות, כמו שיתבאר בירוחה דעה סימן קנ"ז:

6 חלקת מחוקק על אה"ע סימן טז

(ה) ולא הלכו ב"ד. מילו זה משמעו דקרו לא קאי רק על דבר שהוא אסור מן התורה כגון דרך אישות או פרהסיא אבל לא בczנעה ולשונו כי חיל יהודה משמע ג"כ פרהסיא:

7 בית שמואל על אה"ע סימן טז

(ד) ולא הלכו ב"ד. כתוב בדרישה וב"ח אף בעל בczנעה מ"מ כיוון שלא קיבל דיינו או עונשו מפרש בקבלה כהנ"ל ובח"מ לא כ"פ:

8 גור אריה על בראשית פרק מו פסוק י

ואין להקשות אדם כן יהיו יוצאים מצרים מותרים בקרובייהם, זהא קבלו עליהם את התורה (שמות כד, ז) ולא נולדו בחוויב, יהיו מותרים בקרובייהם, אין זה קשיא, זהם הוכרחו לקבל, זהא כפה עליהם הר בגיגת כדלקמן (רש"י) שמות יט, יז, ולא אמרין בזה דחווי בקטן שנולד. ודודאי מי שנטגיר מעצמו, כגון גוי, כיוון שלא היה צריך לגייר והוא מגיר עצמו - הוא בריה אחרת למגרי, אבל ישראל שיצאו ממצרים - כיוון שהוא מחייבים לקבל את התורה, והוא מוכרים לו, אין זה בקטן שנולד. ותודיע לך אדם לא כן יקשה לך זהא בודאי נתגירנו בדמוכך בפרשת משפטים (שמות כד, ז), שהרי היו צריכים מילה וטבילה וקרבן (רש"י שם), ואפילו הכי אין להם דין כגר להיות מותר בעריות.

9 ספר שב שמעתנא - הקדמה המחבר

טרם יקראו והנה נהשך קלונים, דכתיב וישמע העם בוכה למשפחותיו והיו על עסקיו עיריות שנאסר להם. והנה בספר גור אריה פרשת ויגש הקשה כיון דישראל במתן תורה דין גרים הי' להם וכדאיתא ביבמות, דישראל היו צריכין מילה והזאה וטבילה כדי גרים. וכייל' גור נשא אחותם משום דגר שנטגיר בקטן שנולד דמי. וא"כ לאותו הדור היה ראוי להתייר קרובות ערוה, ותירץ שלא אמרין גור שנטגיר בקטן שנולד דמי אלא בגין שנטגיר מדעתו וחפשו אז הוא בקטן שנולד, אבל בשעת מתן תורה שהוכרחו לקבלה שכפה עליהם הר בגיגת זהה לא הו בקטן שנולד ע"ש. להז בכו למשפחותיהם על עסקיו עיריות. כיוון שהמן הכריחם לקבלת התורה, כמו' שאות ח', ע"כ נאסרו בקרובייהם, אבל אם לא היה ע"י הכרח רק ברצונו ובבחירה היו מותרים בקרובייהם כמו שביארנו, והנה ביבמות דף ס' ב פליגי ר"י ור"ל בנכרי שהיה לו בניים ונתגיר דר"י סבר קיים פ"ז שהרי יש לו בניים. ור"ל סבר גור שנטגיר בקטן שנולד דמי וצריך לקיים פ"ז. ולכוארה תיקשי, הא אמרו שם בש"ס בפלוגתא דב"ש וב"ה, ב"ש סבר ב' זכרים, וב"ה סבר זכר ונקבה, וטעמא דב"ש שם דילפי ממשה שהיה לו שני בניים ופירש מן האשה, וב"ה ילפי מביריתו של עולם זכר ונקבה ואמרין ב"ה לילפי ממשה, וממשני משה מדעתו פירש והסכים הקב"ה על ידו ע"ש, וא"כ לב"ש דילפי ממשה נהי דקים פ"ז בב' זכרים, הא בשעת מתן תורה דין גרים יש להם. ולר"ל צריך לקיים פ"ז דחווי בקטן שנולד, אלא דילפי מה שכתב בג"א דעת ידי ההכרח אין הגור בקטן שנולד ניחא גם לר"ל. ובזה יתנייש בקיושת התוס' שלא דברו אחרון ומורים במשה עד אחר קברות התאותה. משום דקדום הי' סוברים דגר שנטגיר בקטן שנולד וצריך לקיים פ"ז אף שהיה לו בניים מקודם. וא"כ ודאי לא ביטל משה המצווה מדעתו, ואמנם הקב"ה צוח עליו. אולם אחרי רואם בקבויות התאותה שנאסרו להם עיריות. וזה מטעם דגר מוכרח לא הו בקטן שנולד, כמו' שמצוה זהה דגם לב"ה קיים פ"ז בב' בניים רק שהם מוסיפים דגם בזכר ונקבהaggi לדעת הירושלמי, ולזה התרעמו בספק גור אריה וכבר קיים ממש פရיה ורביה בבני הראשונים, וממצוה פתח לחזו שמדעתו פירש כיוון שאינו מבטל הלא גם בנו דבר ה'. עד שהסביר להם הקב"ה מה אל פה אדרב בו אני הסכמתי לדברי:

10 כל חמדה

11 תלמוד בבלי מסכת סוכה זט/ב

דרש רבא Mai דכתיב מה יפו פערמיך בנעילים בת נדיב מה יפו פערמותיין של ישראל בשעה שעולין לרجل בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב עמים נאספו עם אלהי אברהם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק

ויעקב אלא אלהי אברהם שהיה תחילת לగרים

12 מהרש"א על סוכה דף מט/ב

בתו של אברם אבינו שנקרא נדיב שנאמר נדיב עמיים וגוי. בהאי קרא דמייתי אינו מפורש שאברם נקרא נדיב אבל פי הפסוק נדיב עמים שנdbo לבם להתגיר ונאספו לישראל וקראן עם אלהי אברם כי שתלאן בו לפי שהוא היה תחולתן של גרים שנدب הוא לבו לשמים להתגיר וע"כ קרא לישראל בת נדיב בת אברם ומיהו יש לעין בו זה דהנות גבי גרים אכן טעונה שתלאן באברם ולא ביצחק ויעקב אבל בהאי קרא לענן עליה ברגלה מ"ט קראן בת נדיב דהינו בת אברם ולא בת יצחק ויעקב וי"ל שגם הוא תחולתן של עולין למקום המקדש להר ה' יראה להקריב שם בנו יצחק והקריב עולה תחתיו:

13 ספר במדבר פרק ג

(א) ואלה תולדות אהרן ומשה

14 רשי' על במדבר פרק ג פסוק א

(ה) וְאֵלֶת תֹּולֶת לְאַלְמָנָה וּמִזְבֵּחַ – וְלֹאֵנוֹ מַזְכֵּל לְלֹאֵן וְנַקְלָלוֹ תֹּולֶת מִזְבֵּחַ לְפִי צְלָמָנוֹ תֹּולֶת מַלְמָלָל צְלָל
צְמַלְמָל לְתַזְבִּין חֲבִילָיו מַעֲלָה עַלְיוֹ כְּכֻוגָּה כְּלָלוֹ יְלָדוֹ:

15 גור אריה על במדבר פרק ג פסוק א

ואם תאמר, וכי להם בלבד למד, והלא לכל ישראל לימד (ריש' שמות לד, לב), יהיה הכל תולדותיו, ויש לומר, דשאני ישראל שהרי הקדוש ברוך הוא ציווה לו שילמד להם תורה (דברים ז, יד), והتورה שניתנה למשה לא ניתנה אלא למד לישראל תורה, לא שיק לומר לישראל הם בניו, שאםלא לא היו ישראל - לא היה תורה ניתנה למשה. אבל מה שלימד לבני אהרן יותר ממה שלימד לישראל, זה היה ממשה בלבד, ולא נצטווה מפי הגבורה ללימוד להם יותר, ובזה להם בפרט כאיilo יlidם:

16 דעת התבוננות ח'ב

17 ספר ליקוטי אמרים - אות א

א) עניין יציאת מצרים על ידי שאלה דזוקא, כמו שאמרו ז"ל (פסחים קט'ז). ואפילו חכם שואל לעצמו ואפילו שאין יודע לשאול את פתח לו, פתיחה היינו כדי שהוא יגמר וישאל הוא לפניו שכל דבר על ידי גינויו והשתדלות ואם לא יגעת ומצאת אל תאמן (מגילה ר' ע"ב), יציאת מצרים באור הגדול שהיא אז לכארה היה בלא שום גינויו כמו שאמרו ז"ל (ויקרא רבה כ"ג, ב') הללו עובדי עבודה זרה וכו' רק ברצון פשוט בדרך שנאמר (מלachi א', ב') ואוהב את יעקב וגורי דאין טעם לאהבה, והנה בסיפור יציאת מצרים ממעשה כדיליף בפרק כל כתבי (שבת קי"ט ע"ב) מקראי דבדבר כאילו הקריב (מנחות ק"י). וכן בכל מקום הדבר במעשה כדיליף בפרק כל כתבי (שבת קי"ט ע"ב) מקראי דבדבר וגוי, ולכן צריך דזוקא על ידי שאלה להורות שאין בא מעצמו גם אור זה רק כדי בהשתדלות מועט ומיד ה' יתברך מאיר לו, ועל ידי שאלה בלבד די להיות נקרא השתדלות ושאינו יודע לשאול את פתח לו פיו שישאל ודידי:

18 תלמוד בבלי מסכת שבת דף קנב/א

חיזיה דלא סיימ מסאניה אמר ליה דעל סוס מלך דעל חמור בן חורין ודמנעלি ברגליהו בר איניש דלא הא ולא הא דחפир וקביר טב מיניה

טפלין על מוקה דרכו מ"מ נקיהין חי' ג' לחוץ לכיז ואלו חס' כורחי קמן חס כהורנו הכספי נטע מפעה חיל רםיס חי' ייל מפעס חמל דקיהין פוגמיין צו ליט' טיה' חי' חס נחאי'ב מיתא ביד' ב' כמכוואר בסנדרין (ס"ב פ"ג) דאי דקיהין פוגמיין צבו זוח מפעס רגלה'ה חי'ל חוץ כרת מדגרי קבלה מכואר מוה דהיל'ה ליט' לומת ליפגענו צו קיהין נדגר סטערתת טולס וח'יכ' גראה נרול דנקטן כיו' דהיע נר שנדיין ליט' הא דקיהין פוגען צו וו' לט' נס פל' שחות מנן כ' לא'ם טהמלו חיל דהין שגסן זב'ר צל מפלת פחות מנן כ' ומגן טזימס בטומחה חי' ר'ין דהיג' דלכטילה נ' כ' טונדרין טנודס נפתות מנן כ' חי' מגונכ' אה' קקפה' וסתמיה' קח' נלה' דהין לח'ק צוה' מא'ס בקמן נר'ה' ליט' קיהין פוגען ט' :

וְדֹעַ רַמְצָלֶת כְּגָמְרִיךְ כְּמַכְלֵין זָס
דְּהָלָנוּ לְרָב נָהָגֶת טָהָרָה
מֵהַ גְּרָהָה דְּחָסָ פְּגָעָה טָהָרָה
מַלְלָה הַמְּנוֹנָה צָלָה טָהָרָה מַלְלָה
וְדִמְתָּה מַכְפְּרָתָה כְּמוֹ כָּל חָמָם בֵּיר וַיְלָא
הַיִּין לוֹ שָׁוֹנָה צָלָה יְהִי' לוֹ עַל נַחֲמִים וְשֻׁוְּנָה
בְּחַלְמִידִים נִיְּכָ וַיְלָא דָּזָה סְלִירָה אַקְגָּהָה
חַדְלָה קִינְהָה וְנוּ' רַחֲמָלָה מַלְלָה נְגִיאָה פִּיטָּה
דְּבָרָה' נְצִיחָה צְבָטָה מִזְרָחָה לְחָס לְמַעַן
גַּלְגָּלָה כְּיָהְפִּוְתָּה מַנְיָתָה מַלְלָה כָּל כְּאָבָס אַלְמָה
וַיְהִי' לוֹ זָכָר (סְמָךְ) מַלְלָה נַחֲמִים וְשֻׁוְּנָה
בְּחַלְמִידִים אַחֲנָס פְּיָה שָׁאָגָה לְפָלָה מַלְלָה
כְּגִישָׁה שְׁכוֹה נַחֲמָלָה לוֹ כָּל כְּמַעַן אַלְלָה,
וְצִין כְּמַנְהָרָלִין (רוּף מַזְ) מַסְקִים אַגְמָלָה
רַכְרוֹנוּ' בֵּיר טַוְעַל כְּפָלָה וַיְזַקְּפָה כְּפָלָה
כְּפָלָה וְצָוָלָה מִימָּה כְּכָל מַלְלָה סְסָטִים
צָבָהָה רַק נַפְרְכָטָה פִּיטָּה מַלְלָה חַלְלָה
וְלֹכָן כְּכַנְצָסָה מַלְלָה דָּזָה קִימָתָה דָּר
וְנַחֲרָקָה נַחֲסָה כְּלִינָס נַחֲמָלָה לְטָהָרָה
כְּיָהְפִּוְתָּה כְּמַרְסָה גְּמָולָה וְלֹכָן כְּפָטָן כְּיָהְפִּוְתָּה
וְסְמָלָטָה מַלְלָה כְּמַמְשָׁיָה :

ב) בז' כ' הוציאו מם נמלניר ווי' למס
יגרעת בס אחינו ונרכז' דל וטול

300

המקרא מילויו נרמזו וזהו "כוי".
טוט חמש לדעת הספרי טלה החרב
על נלחמת חן היי' קטווע) ומתחנ' נרחה
כריח ויל' לאיטו טסטק צפיה מכח'ם
ז'ג דנאככה סחחס מיר שם חלון וככיו^ו
ה'יכ בלאה' פ' טונר על הייסול ט'יכ
ה'יכ בלאה' הרנכ' דלא' נחרטן כל' צין
ימזין דט' ס' לדלטאות טלאס מותה
יענור על הייסול חורה ה'יכ צוראי רוכנס
נספק סלאה ג'יכ וו'יכ טפ'ר ז'ג ה'יכ
כל' ה'וו' קטווע ומס ט'יך לומד פועל
נטעס ה'חמל'יס טרו' לנדות ה'ט סחחס
ט'ס' ס' צין רמל' טהלה' ז'ג י'לו' מי'
נ'מ'יל נ'ג' ה'ט'יך מלע'ס' כל'ס' ה'יכ ז'ג
ה'נו' מיר נמור וו'יכ צ'ר' קנו'ן דפ'� וס
גלאה' בלאה' דהע'ג' ותב' ע'ל פ'כומ'ת
קנו'ן פונטן צ' מ'מ' ה'ס' ה'ס' פ'ו' נחל
ב'ר' מיר' ה'כל' ק'ן צ'ון דה'נו' נ'ר' טונצ'ן
א'נו' נ'נ'ר' ו'יכ ה'ט'יך דה'ס' ק'ר'ה'ה
א'ג' ד'ל' פ'ני ק'נו'ן פונטן ב'ה'ן ז'ל
ה'ט'ר'ה'ה כ'מו ט'ה' צ'מ'ט' נ'מ'ק'ה'ה ו'נו'ב' ה'ט
ה'ק'ס'וס' ה'כל' מ'מ' ל'ר'יך ט'ס' מ'ז'ד נ'מו'ל
ו'ז'ו'ל' ל'ר'יך ט'יד'ט' ה'ט' הח'מ' ג'יכ ה'כל'
ה'כ'ה'ה צ'ון ס'נ'מ'ט'ל'מ'ט' מ'כו'ס' פ'ל'כ' ו'ל'ז' ו'ט
אמ'ל' ק'ר'ין ד'ח'יכ' מ'יח' ט'י' ק'נו'ן פ' ס'ל'
ל'פ'נ'ס'ל'ר'ין ו'ל'ז' נ'ל' ק'ט'ל' ז'ג' ה'ט'ה'ה
צ'פ'נ'ח'ס' נ'ל' ט'ו'כ' מ'ט'ה'ה ה'כל' ס'ה'ה'ה ז'נו' כ'ן
צ'נ'ט'ה'ה ס'מ'כ'ה'ה צ'ר'ית' ק'ו'ר'ה'ה כ'ה'ק'ס' ט'ו'מ'ה'ה
ו'ד'ב'ק' נ'ט'ו'מ'ה'ה פ'ה'ה' כ'מו'ס' מ'מ'ס' ו'ל'ק' ז'ל'
ה'ט'ר'ה'ה כ'ל' ו'נ'לח'מ' נ'ר'ה'ה צ'ו' ט'נ'ין ד'ק'נו'ן
פ'ונ'צ'ן צ'ו' ד'פ'כ'ה'ה ו'ל' רק' צ'ט'ט' מ'ט'ה'ה
ו'ז'ו'ס' ט'ל'צ' ס'ו'כ' ז'נו' נ'ר' ק'ט'ל'ה'ה ד'ע'נ'ין ק'נו'ה'ה
ו' כ'ו' ס'ל'ה'ה נ'ה'נ'ית' ק'ק'ו'ר'ה'ה כ'ר'ז'ו'ט' כ'ט'ו'מ'ה'ה
ו'ז'וק'ה'ה צ'ט'ו'ד' ט'פ'ו'ג' ד'כ'ו'ק' ו'מ'ח'ו'ג'ל' ל'ט'ו'מ'ה'ה
מ'נו'ס' ח'מ'ס' כ'כ'פ'יר'ה'ה ז'ט'ג' ר'ש' ט'ל'ו' ח'ו'כ'
כ'ל'מ' מ'ר'יך' ה'כל' ס'ו'כ' ז'ס' פ'נ'יט'ה'ה ק'נו'ן
ד'ח'מ' ה'מ'ל' ט'נ'יל' מ'ל'מו' ל'מ'יח'ס':

ובאותן הרים רכעינו קנוין נא
סקנוין לחוב נצמת מטבח
הס כבל ענין טימניות ולמוש רילוח טריין
קטן פול חטין ליטני ח'ם כיר כורחי לה

בְּלִי

פרשת ויגש

חַמְדָה

קצט

והוכרחו לזה אין זה קטן שנולד, ע"כ
דבריו הקדושים.

והנה דברים אלו מובאים בספר שב
שמעתתא להגאון בעל קזואה"ח ז"ל
בהקדמה זאת ט], ולא ביאר כוונת רבינו
ה Mahar"ל ז"ל, ונלענ"ד בכוונתו שלא שיק
בישראל בקבלת התורה גר שנתגייר קטן
שנולד דמי, כיון דרואים אנו דכפה הקב"ה
עליהם הר כ gigiyah ואמר להם אם תקבלו את
התורה מوطב ואם לאו שם תהא קבורתכם,
א"כ הראה הקב"ה דישראל אין חיותן כי אם
עפ"י תורה הקדושה והם שורשם וחיותם
בתורה, א"כ לא שיק בזה גר שנתגייר קטן
שנולד דמי, דאדרכה הרי עיקר נתינת התורה
ליישראלי מפני שהם שייכים לה והוא שלם
פתחת שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ודוקא
ברג הבא להתגייר מארמה אחרת, הרי הוא
מفرد עצמו מאותות העולם שכל חיותם
ושורשם עפ"י טבעי השמים, ומדבק עצמו
בhashiyah הרוי הוא קטן שנולד,אמין
ישראל הוא להיפוך, דבאמת הם נתיעדרו
ראשן לקבלת התורה, רק שהיו צריכים
לצאת דרך כור הברזל למצרים, ועל מנת כן
יצאו מצרים לקבל על עצם את התוה"ק,
ובזה נשלה מה תכלית הבריאה שלהם שהוכנו
זה מאז, מפתח היהות בני אברהם יצחק
ויעקב אשר נשבע ה' להם ליתן להם תורה"ק
ולהנחיל להם ארץ ישראל, וא"כ איך שיק
זה לומר הדבר כמו קטן שנולד, וזה ברור
כוונת רבינו ז"ל.

ובאמת לכוארה יש לומר בלא"ה دائ
אפשר לומר כלל בישראל דלאחר
מתן תורה יהיה דין קטן שנולד, דא"כ
בטלה כל ירושת הארץ כמו דעתינו לעניין
ביבורים במשנה דילן [פ"א דביבורים משנה ד]

עד שנשבע לה שמעון שישיינה. עיין במזרחי
שהאריך בזה דלמה לאיסור כנענית חששו,
ולאיסור אחותו שהוא איסור ברור מתן תורה
ואילך לא חששו.

ובגבור אריה נבראשית מ"ז חן לריבינו המהרא"ל
מפראג ז"ל האריך הרoba בעקבך דבר
זה, דהא דאבות הקדושים קיימו כל התורה.
ויען שיש בדברי קדשו הרובה דברים חדשים
ולא ראייתי עוד מי שיביעם ויבארם, לזו
אמורתי להביא דברי קדשו סדר ולפלל בהם
קצת, כי יש בהם כמה עיקרים ויסודות בדברים
הנוגעים לכללות התורה"ק:

[א] זה יצא ראשונה. מה שכתב רבינו ז"ל
בשם יש מפרשין כי קודם מתן
תורה אע"ג שהיו מקיימים כל התורה כולה,
אך צרכים היו לקבל עליהם התורה כגרים
שנתגיירו, لكن לעניין קבלת התורה לא שיק
בهم עניין אחווה שהיה אחיהם לעניין עריות,
שלא נולדו בחיקם המצויה אלא הם מעצם
קיבלו עליהם, כיון דבאמת אין מזוין על
זה, רק מצד התורה אתה בא לאיסור מפני
אי-^{התקפה} קבלו עליהם מצות התורה, ע"ז אמרין
דאם מצד קבלתם לקיים מצות התורה אתה
אוסר אותם, הא עפ"י תורה גר שנתגייר
קטן שנולד דמי ומותר באחותו, אבל
באמת הקורבה שלהם לא נפקע.

ואין להקשוט דא"כ יהיו יוצאי מצרים
מותרים בקרובייהם, דהא קבלו
עליהם את התורה וכו'. אין זה קושיא, דהמ
הוכרחו לקבל את התורה דהו כפה עליהם
הר כ gigiyah, ולא אמרין בזה דהו כקטן
שנולד, ודודאי מי שנתגייר מעצמו הווי בריה
אחרת לנMRI, אבל ישראל שיצאו למצרים
כיון שהיו מחויבים לקבל את התורה

מהם הקורבה ואינם בכלל בני אברהם, בזה כ"ע מודים דנסארו זרע אברהם בשבייל שנדרכו בדת ישראל, ולכן אף אי נימא דבריהם לבין עצם פקע הקורבה מהם, מ"מ זרע אברהם נשארו, ולא שייך לומר שנפקע קורבת האבות מישראל וז"ב פשוט. אמן בעיקר הדברים נראה ברור ואמת כמו"ש דל"ש כלל בישראל גור שנתגיאר קטן שנולד דמי ואדרבה בזה נשלה תכלית יצרתם הקודמת כמוש"ל.

ונראה דגם דעת הגאון בעל ש"ש ז"ל בכיוור דברי רビינו ז"ל לדברינו, דהרי הוא ז"ל כתוב עפ"י דברי המהרא"ל ז"ל לתרץ את משה ربינו שפיריש מן האשה, מה דקשה לכוארה אפי' לפי דעת ב"ש דבשני זכרים ג"כ קיים מצות פור', מ"מ הא במתן תורה גור שנתגיאר קטן שנולד דמי, וא"כ לרש"ל לא קיים מצות פור', וצריך לקיים עוד הפעם מצות פור', ומזה הוכיחה כדעת המהרא"ל ז"ל במתן תורה לא שייך הא גור שנתגיאר קטן שנולד דמי, כיוון דהרי ע"י הכהרת עי"ש מש"כ עפ"יז דברים נכוונים ואכ"מ.

אמנם לכוארה הדברים מחוסרין הבנה, הא נראה פשוט דמשה רבינו לא hei בכל ישראל שכפו אותו לקבלת התורה, דהרי חז"ל דרשו בזה על ויתיצבו בתחתית ההר ומשה עלה אל האלקים, וא"כ מ"ר לא hei בכל זה וא"כ הדרא לדוכתא קושית הגאון ז"ל.

אלא ודאי דג"כ ס"ל בדעת המהרא"ל ז"ל כמו"ש, ולכן אף דמשה רבינו לא hei אונס הינו משומם דמ"ר לא hei צrisk להזה והוא מעצמו נתעה בהשגתו להשיג כל זאת שכל חיותו ע"י התוה"ק, וא"כ פשוט שלא

דגר מביא ואינו קורא ממש שaino יכול לומר לאבותינו, הרי דגר איןו יכול לומר לאבותינו, וא"כ אי נימא דברישראל לאחר מתן תורה פקע מהם הקורבה, גם בישראל נימא כן שנפקע מהם כל עניין אבותה של אבות הקדושים, וזה דבר שלא יעלה על הדעת ח"ז, וע"כ דלא שייך בישראל לאחר קבלת התורה גור שנתגיאר קטן שנולד דמי. איברא דזה אינה ראיי כלל, דהנה באמת הר"מ ז"ל (פ"ז מהל' ביכורים ה"ג) פסק דגר מביא וקורא ממש

אוצר החכמה אברם אבינו הוא אב המון גוים.

וצrisk להבין במה פלגי הbabel נב"ב פ"א ע"א וברשב"ם ד"ה והכתיב אדמתן] והירושלמי [ביבורים פ"א ה"ד], ונראה דשורש הפלוגתא הוא כיוון דירושת הארץ הייתה רק לבנים של אברהם מה שהמה בנם בעצם בגופניות ג"כ, כמו שסביר באלה"ק שאמר הקב"ה לאברהם בנה-היווצה מעין הוא יירשך [בראשית ט"ו ד'], וע"ז הייתה השבואה לאבותינו لكن גור שנתגיאר אינו יכול לקרות. אמן הירושלמי ס"ל דסוף כל סוף כיוון דכשנתגיאר ונתדק בדת ישראל היה מתולדותיו של אברהם لكن מביא וקורא.

ומעתה נראה דזה דוקא בשאר אומות העולם אפי' בבני עשו שנתגיארו ע"ג דהן מזרעו של אברהם בעצם, מכל מקום כיוון דהקב"ה אמר כי יצחק יקרה לך זרע [בראשית כ"א י"ב] ודרשין יצחק ולא כל יצחק, א"כ רחמנא אפרקיה לזרעו שלא יהיה בכל זרע, لكن גם בזה שייך הפלוגתא בש"ס דילן עם הירושלמי אם בנתגיארו קוראין ויכולין לומר לאבותינו, והבן היטב כי קצרכנו וסמכנו על המעיין. אבל בישראל דהמה באמת זרע אברהם, רק שנימא דמכה קבלת התוה"ק שנתגיארו בשבייל זה נפקע

בניהם בהיותו עכו"ם ונתג'יר, ר'יו"ח אמר אין לו בכור לנחלה דהא הוה ליה, ור"ל אמר יש לו בכור לנחלה גר שנתג'יר קטן שנולד דמי, וצרכ'א דאי אשמעין בהאי קמייתא, בהאי קאמר ר'יו"ח משום דמעיקרא נמי בני פו"ר נינהו וכו', ואיתמר בהא, בהא קאמר ר"ל, אבל בהיא אימא מודה לר'יו"ח עכ"ל הגמ'. וברש"י ז"ל (ד"ה בני נח) וז"ל: בני פו"ר נינהו דכתיב ויאמר להם אלהים פו"ר עכ"ל.

וצרכ'ך להבין כוונת רש"י בזוה, הא פו"ר הרי נאמרה ולא נשנית, ולישראל נאמרה ולא לב"ג, וא"כ מה בכך קודם לקודם מתן תורה היו מצוין על פו"ר, ובתוס' (ד"ה ר'יו"ח אמר קיימ פו"ר) כתבו בזה"ל: אע"ג דלענין כמה דברים אמרין גר שנתג'יר קטן שנולד דמי, מ"מ מסתברא לר'יו"ח הכא כיון דבנכריותו קיימים דזרעו מיותם אחוריו באורה שעה, מיפטר נמי כשותג'יר עכ"ל. ולכארה צ"ע מאד מה שייך דקיים כיון שלא נצטוה ע"ז בעודו ב"ג ואיך נפטר השטא, וכבר נתעורר בזוה הטו"א [חגיגה ב' ע"א, ד"ה כאן] ועיין במנ"ח [מצווה א' אות י"ג].

אמנם מה שנלען¹²³⁴⁵⁶⁷"ד בזוה לר'יו"ח ס"ל כיון דמייקרא בני פו"ר נינהו, דהינו קודם מתן תורה היה המצוה עליהם, נהי דאח"כ ניטלה מהם וננתנה לישראל, הינו רק דהחויה ניטל מהם, אבל מ"מ נשארו אותה מצוה בתורת רשות, ואם מקיימין אותה מצוה קעברי, כמו נשים במצ"ע שהוזמ"ג למ"ד רשות, וכיו"ב כתבנו לעיל בעניין יכום בקרובים נישב אותן ג', וזהו פירוש הגמ' דמייקרא בני פו"ר נינהו, ולכן גם היום אע"ג דאין חייבם במצוות פו"ר, מ"מ מקיימין מצוה בזוה.

גרע מלול ישראל לומר עליו דהוי בכלל גר שנתג'יר וכקטן שנולד דמי. זה ברור לפyi דברי המהרא"ל ז"ל.

כומ"ש לענן מרעהה דנראה ברור דלא הי' בגדיר הכפיה מ"מ איינו בכלל גר שנתג'יר. והנה דרך פלפול ייל להיפוך, בדברמת מרעהה כיון שלא הי' אונס לקבלת התורה הוי בכלל גר שנתג'יר, ויתישב בזוה מה שקשה בדברים (דף ק"א ע"ב) מי מסגירה משה זר הי', אהרן קרוב הוא, ותמהה הא משה ג"כ קרוב. ולהנ"ל א"ש דמרעהה לא הי' קרוב מצד גר שנתג'יר כקושית המהרא"ל ז"ל. ויש להרחבת הדבר בפלפול, אך מפני שהעיקר כמו"ש בפנים אין רצוני להאריך בזוה [קונטרס אוצר החכמה: אחרון אות ח]⁸.

ב*. מצוות פו"ר בבנים שלפני הגירות.

ודבריו הגאון בעל שב שמעתה ז"ל הויאל דעתך לדין, נימא בהו מילתא, ונאמר דמה דפסוט ליה להגאון ז"ל דאי נימא דישראל במתן תורה היה להם דין גר שנתג'יר קטן שנולד, לא קיימו לר"ל מצוות פו"ר בבנייהם שהיו להם קודם מתן תורה, והוא צריכין לקיים מחדש מצוות פו"ר.

ולענ"ד נראה פשוט דאפיי ר"ל מודה דישראל קיימו מצוות פו"ר בבנייהם שהיו להם קודם מתן תורה, ונקיים לבאר דברי הגמ' יבמות (דף ס"ב ע"א) דאיתא התם איתמר היו לו בניהם בהיותו עכו"ם ונתג'יר, ר'יו"ח אמר קייםים פו"ר, ור"ל אמר לא קייםים פו"ר, גר שנתג'יר קטן שנולד דמי. ואוזדי לטעמייהו דעתemer היו לו

בלבי, והייתי נבוכה בהן. כי עתה ידעתاي מזה אתחיל לבקש. ועתה אחת לאחת אקח, ועל כל – אתה תשכילי ותורני את אשר יניח רוחך מהן באמת.

הנה הבחירה הזאת, חשקה נפשי לדעת למה היא, ומה תועלתה. גם כי ידעת כי עתידים לבא ימים שלא יהיה בהם בחירה³³. אף כיימי הבחירה אינם אפילו כתיפה מן הים אצל הימים אשר לא תהיה בהם, כי אלה ימי מספר, ואלה יהיו נצחיים. ועל כן תודיעני מאין³⁴ יהיה נמשך השינוי הזה, או אימתך יהיה, ולמה יהיה³⁵.

מטרת הבחירה – בקשת השפע מאת הש"ת

ו – אמר השכל: זה ודאי המקור הראשוני³⁶ שמננו יוצאים כל עניין העולם, מאז הבראו ועד התחדשו לעתיד לבא; ועל כן חפץ אני לברא לך העניין הזה באור היטב. ואודיעך ראשונה מה הוא שגורם לך הבחירה הזאת, ואז תביני מה פועלתה, ומה תועלתה. **פשברא הקב"ה את עולמו, בראו על סדר עשר ספריות**³⁷, ועל כן כפי משפט העשר ספריות האלה הייתה בריאותו, ותהיה הנהגתו³⁸. וכשרצתה ית"ש שיצא הנברא **בעל הבחירה**, הנה גוז רצונו שלא יהיה הוא³⁹ פועל לפי עצמו ורצונו, אלא לפי מה (שיזוכנו) [שיזוכנו] המקבלים **מןנו, שעל בן לא יהיה הוא משפייע למקבלים עד שישאלו ממנו.** וסוד העניין הזה נתבאר בפסוק (תהלים קמה, טו): **עניינו כל אליך ישברו אתה נתן להם את אכם בעתו**, כי הוא ממתין עד שייהו העניים מצפין לו, ואז יענס; ואם לאו, לא יהיה הוא מקדים להם. ובהיות שהוא אינו פועל אלא לפי רצון המקבלים ממןנו, הנה יוכל להיות שהמקבלים האלה יהיה ברצונם לבא ולבקש, או לא. ולבן נשתנה פועלות המאצל לפি רצונם, כי הוא איננו אלא משתו תמיד לרצונם, בבאם לבקש שפעם – **יקחווהו, ואם לא – לא יקחווהו.**

לא, כי –

סוד,

הנברא

33. ראה קהילת (יב, א): „והגיעו כל היוצרים. (התירוץ מובא בסימן כד והלאה).

34. – מה יגרום.
35. למה צריך לבטל את הבחירה ושבת (קנא ע"ב) מבואר שהם ימים שאין בהם לא זכות ולא חובה, כי תבטל הבחירה.

36. – עניין הבחירה וביטולה לעת'יל.
37. עשר הספריות הן עשרה בראשי הנהגתו יתב'.
38. אם כן הנהגתו הקב"ה לפי בחירת האדם, צריכה להיות מושرشת בהנהגת העש-הספריות, כמפורט בקטע הבא.

ז) אמרה הנשמה: אם כן, אין הבחירה אלא לבחור לבקש הטוב מן הקב"ה, או שלא לבקש אותו. מי הוא שלא יבחר בזה? עוד, מה עניין כל המצוות שנמצאו בהם הבחירה⁴⁰.

ח) אמר השכל: השאלה השנייה אשר שאלת היא תשובה הראשונה.אמת הוא, שאין הבחירה אלא זה שאמרתי, אבל צריך לדעת איך הוא הקשה הזאת שצדיק לבקש מן הקב"ה, כי באמת הוא רק על ידי המצוות.

דבוקות הנשמה בברואה בתרי"ג חלקה ע"י תרי"ג מצוות

ועתה אפרש לך איך הוא. כشرط המאziel ב"ה לברוא העולם שיהיו בו בעלי הבחירה, כך הכוין הכנות שרצה לברואו, והם הספירות הנ"ל. כי ביהיות רוצה להיות פועל לפי הבחירה, שתקביל פעולתו לפעולתו האדם, לכן גוז מתחילה להיות פועל נגד כל מינן פעלת שיפעל האדם בבחירהו, וזה עניין מידת ניגוד מידה, והקביל מיני פעולות נגד כל מיני פעולות שאפשר לאדם לפעול⁴¹, אשר כללות כולם הוא עניין עשר ספירות הנ"ל. ובאמת, עניין הספירות עמוק וארוך מאד, ואינו עתה זמן ומקום להרחיב בו, רק מה שצדיק לבא אל עניינו אומר לך ריש מילין.

דע, שכל מה שהוא בנשמה ובגוף, בין בכח בין בפועל, בין ביצירה בין בנשומות⁴², ובכל הפעולות שהוא יכול לפעול – הכל הוכן בספירות האלה. וכולן⁴³ הם נקראים שרש האדם בכל עניינו. ולא ריה דבר בספירות שלא נמצא גדו חלק בגוף האדם ובנשומו, שעל זה העניין נאמר (בראשית א, כו): „נעשה אדם בצלמינו כדמותינו“⁴⁴. אך לעומת כל החלקים האלה ניתנו מצוות התורה,

הגשמי הוא תולדה מכל הספירות אחד, וכן נקרא צלם אלקים, שהוא צלם כולל, ומראה כל מה שאפשר להשיג באלקות. וכיון שהשمعת זה, הנה לא יקשה עוד עליך כלל שום אחד מן המקראות המתאר את הבורא ב"ה בתואר אָדָם... כִּי הַלְא הפעולות הפרטיות של המאziel ב"ה הם שרש לחלקי האברים בגוף האדם, הלא שמות גופ האדם יפלו היטב בפעולות המאziel ב"ה, בהעלוותם מן המסובב אל סיבתו" וכו', עי"ש.

40. אם כן די שיבקשו, ולמה צריך מעשי המצוות?

41. השיעית הכוין מערכת של כל דרכי הנגגת הבריאה לפי מעשה האדם.

42. – בין בכל הבריאה ובין באדם.

43. – כל הספירות משתקפות בבניון גופו

ונשומו של האדם. השווה: ספר קנאת ד' צבא-זות, להלן עמי עוו; ועי' להלן עמי פ': „וכללות כולם [של הספירות] הוא דמות האדם כמו ששמעת. ובאמת, דמות האדם